

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KALISZA

z dnia 31 października 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście Kaliszu na lata 2025-2027

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) i art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Mieście Kaliszu na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025-2027

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

2.1. CHARAKTERYSTYKA BADANYCH RODZIN

III. ASYSTENT RODZINY

3.1. ZADANIA ASYSTENTA RODZINY

3.2. WSPARCIE KOBIET W CIAŻY I IV. RODZIN „ZA ŻYCIEM”

IV. WYDATKI MIASTA KALISZA NA UTRZYMANIE DZIECKA W
PIECZY ZASTĘPCZEJ

V. RODZINA WSPIERAJĄCA

VI. ANALIZA SWOT

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE

IX. ADRESACI PROGRAMU

X. REALIZATOR PROGRAMU

XI. PRZEWIDYWANE REZULTATY

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

XIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

WSTĘP

Rodzina to podstawowy element społeczeństwa, mający znaczący wpływ na kształtowanie jednostki. Stanowi ona źródło wartości, norm, wzorców zachowań, a także bezpieczeństwa emocjonalnego. Zadaniem rodziny jest przekazywanie wiedzy i umiejętności społecznych, gdzie kształtują się postawy dziecka. Kiedy rodzina nie jest wydolna wychowawczo, nie jest w stanie zapewnić dziecku odpowiedniego środowiska do rozwoju. Dzieci wychowujące się w takich rodzinach narażone są na różne negatywne konsekwencje, takie jak zaburzenia emocjonalne czy psychiczne, zaniżone poczucie własnej wartości, brak zapewnienia podstawowych potrzeb, a ponadto brak właściwego wzorca zachowań w przyszłości. Rodzina, która funkcjonuje prawidłowo przyczynia się do właściwej socjalizacji jednostki oraz zgodnego z normami funkcjonowania w społeczeństwie.

W celu przywrócenia rodzinie prawidłowych funkcji należy ją wspierać i wspomagać, a nie zastępować w wypełnianiu jej roli opiekuńczo- wychowawczej. Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla miasta Kalisza opracowany został w związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2024 r. poz. 177 ze zm.). W myśl ww. ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w mieście Kaliszu. Głównym założeniem Programu jest wsparcie rodziny w momencie, gdy zaczynają pojawiać się problemy. Przeciwności z jakimi rodzina zmagają się, są często złożone i wymagają podejścia interdyscyplinarnego. Uzależnienia, rodzina niepełna, niezaradność, zła sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności wychowawczych to główne przyczyny dezorganizujące rodzinę. Dlatego środowiska dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji czy służb, które mają kontakt z rodziną. Dzięki holistycznemu podejściu do rodziny możliwa jest naprawa czynników dezintegrujących rodzinę. Działania podejmowane przez asystentów

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

rodziny wobec środowiska rodzinnego oparte są na ustalonym planie pracy z rodziną. Wsparcie rodziny przez asystenta powinno być przede wszystkim profilaktyką i działaniami mającymi na celu ochronę rodziny przed umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. W tym celu wykorzystuje się własne zasoby rodziny i wzmacnia ją w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Złożoność i różnorodność zadań, które wynikają z ustawy wymagają długoletniego zaangażowania osób i środków. Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywając trudności, celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych. Program ma na celu dążenie do przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej poprzez rozwijanie, wzmacnianie i wspieranie środowisk rodzinnych w procesie właściwego wychowania i socjalizacji. W trosce o rodzinę i w przekonaniu, że najlepszym podłożem rozwoju dla dziecka jest środowisko naturalne został stworzony poniższy program.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Kalisz jest średniej wielkości miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 90.774 osób według danych własnych Miasta Kalisza za rok 2023 (dane według BIP Urzędu Miasta Kalisza), natomiast według oficjalnych danych GUS za 2023 rok liczba mieszkańców Kalisza wyniosła 93 137 osób, z czego 49 916 stanowią kobiety, a 43 221 mężczyźni. W latach 2002 -2023 liczba mieszkańców zmalała o 14,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,3 lat i jest większy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców Kalisza w 2050 roku wyniesie 79 226 mieszkańców. Kalisz ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -659. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,97 na 1000 mieszkańców Kalisza. W 2023 roku urodziło się 601 dzieci, w tym 50,1% dziewczynek i 49,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 328 gramów. Zgodnie z danymi GUS za 2023 r. mieszkańcy Kalisza zawarli 389 małżeństw, co odpowiada 4,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W tym samym okresie odnotowano 203 rozwody, co stanowi 2,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,0 % mieszkańców Kalisza jest stanu wolnego, 50,7% żyje w małżeństwie, 10,9 % mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,3% to wdowy i wdowcy. Wysoki odsetek rozwodów, zwiększa liczbę osób samotnie wychowujących dzieci, a tym samym zwiększa się ryzyko powstawania trudności wychowawczych i opiekuńczych związanych z samotnym rodzicielstwem, narażając dziecko na konflikt lojalności, stres, traumy i trudne przeżycia psychiczne. Powoduje to konieczność wsparcia rodziny systemem pomocy społecznej, w tym objęcia asystą rodzinną. Podejmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi, a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Analizując sytuację rodzinną i środowiskową mieszkańców Kalisza, należy zwrócić uwagę na różnego rodzaju zagrożenia. Rodziny narażone są na wiele destrukcyjnych czynników, z którymi niejednokrotnie nie są w stanie sobie poradzić, co powoduje dezorganizację w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny i dlatego też wymaga ona specjalistycznej pomocy.

Tabela 1: Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2022 – 2024 w Kaliszu

Przyczyna	2022	2023	I półrocze 2024
Bezdomność	107	143	115
Sieroctwo	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	87	62	34
Bezrobocie	874	834	551
Niepełnosprawność	1114	1143	925
Długotrwała lub ciężka choroba	1262	1221	745
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	434	419	269
Alkoholizm	234	230	139
Narkomania	29	26	15
Trudności w przystosowaniu do	41	54	25

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

życia po opuszczeniu zakładu karnego			
Sytuacja kryzysowa	47	52	28
Zdarzenie losowe	10	25	8
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu wynika, że najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2022-2024 była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność i bezrobocie. Najmniejszy wpływ na dysfunkcję rodzin miało sieroctwo oraz klęski żywiołowe. Każda przesłanka determinująca konieczność korzystania z pomocy społecznej powoduje, że rodzina w pewnym zakresie staje się dysfunkcyjna. Rodzina dysfunkcyjna nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takich środowiskach na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest napięta, co naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach postrzegane są, jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia. W innych przypadkach złe zachowanie dziecka jest bagatelizowane przez rodziców. O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy wtedy, gdy:

- jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
- jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
- jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

- występuje przewlekła choroba, a osoba chora za swój stan wini innych, a siebie stawia na pierwszym miejscu,
- występuje problem wykorzystania seksualnego,
- występuje brak zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych rodziny.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Na terenie całego miasta Kalisza asystenci rodzin z biegiem czasu stali się coraz bardziej rozpoznawalni i doceniani przez służby miejskie, placówki oświatowe oraz szereg instytucji, z którymi ściśle współpracują. Zadania jakie pełnią zostały także szczegółowo opisane w ulotce informacyjnej o asystentach rodziny, która została rozpropagowana na terenie miasta Kalisza. Środowiska rodzinne, które zostały objęte wsparciem asystentów rodziny nabrały zaufania do takiej formy pomocy i chętnie z niej korzystają.

2.1. CHARAKTERYSTYKA BADANYCH RODZIN

Większość rodzin objętych pomocą to środowiska, które zmagają się z różnorodnymi problemami, często ze sobą sprzężonymi. Główne problemy, które są powodem objęcia wsparciem przez asystenta rodziny to: niewydolność wychowawcza, zaniedbania wychowawcze, uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych, bezrobocie, niezaradność życiowa, rodzina niepełna, upośledzenie umysłowe i choroba psychiczna. Sytuacja rodzinna podopiecznych objętych wsparciem asystenta rodziny w 2023 roku pokazuje, że rodziny pełne stanowią zaledwie 21,36% środowisk. Niepełny model rodziny najczęściej reprezentowały kobiety, a rzadziej mężczyźni. Kolejną grupę stanowią osoby o zróżnicowanej strukturze powiązań wewnątrz rodzinnych, noszących znamiona rodzin patchworkowych, które powstają w wyniku ponownego zakładania rodzin przez jednego lub oboje rodziców po rozstaniu. Taka rodzina składa się z dwójki partnerów posiadających dzieci ze swoich poprzednich związków i często również posiadających dziecko z nowego związku.

TABELA 2:

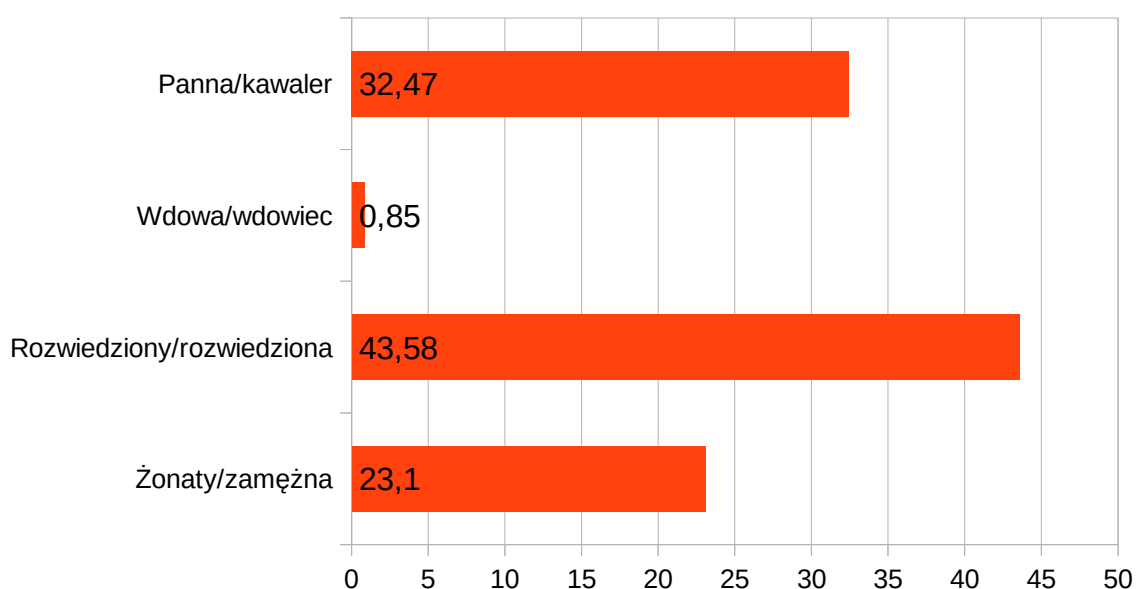
Model rodziny	Ilość rodzin	
Pełna	25	
Niepełna	Kobiety samotnie wychowujące dzieci	63
	Mężczyźni samotnie wychowujący dzieci	9
Patchworkowa	20	

ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Poniższy wykres przedstawia stan cywilny podopiecznych objętych wsparciem asystenta rodziny. Wynika z niego, że 43,58% to osoby rozwiedzione. W następnej kolejności plasuje się status kawaler/panna 32,47%. Osoby w związku małżeńskim stanowią 23,1%. Najmniejszy odsetek stanowią wdowy i wdowcy 0,85%. Dane te wskazują, że asystenci muszą skupiać się na poprawie relacji w rodzinie, ponieważ największy odsetek stanowią rodziny rozwiedzione.

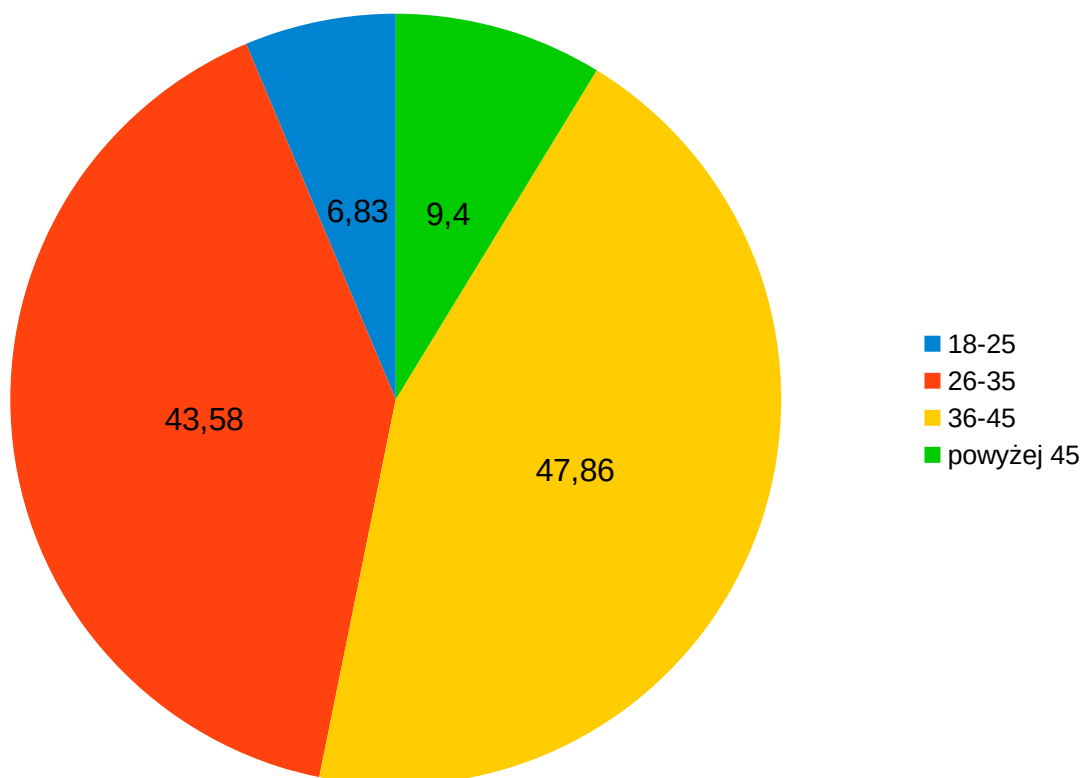
Wykres 4. Stan cywilny osób dorosłych (dane w procentach)



ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Najwięcej osób dorosłych współpracujących z asystentem rodziny występowało w przedziale wiekowym: 36-45-lat, co stanowi 47,86 % ogólnej liczby. Natomiast 43,58% to osoby w przedziale wiekowym: 26-35 lat. W dalszej kolejności osoby powyżej 46-tego roku życia korzystały ze wsparcia asystenta rodziny, które stanowią 9,4%. Najmniejszą grupę stanowili rodzice w przedziale wiekowym 18-25, co stanowi 6,83%.

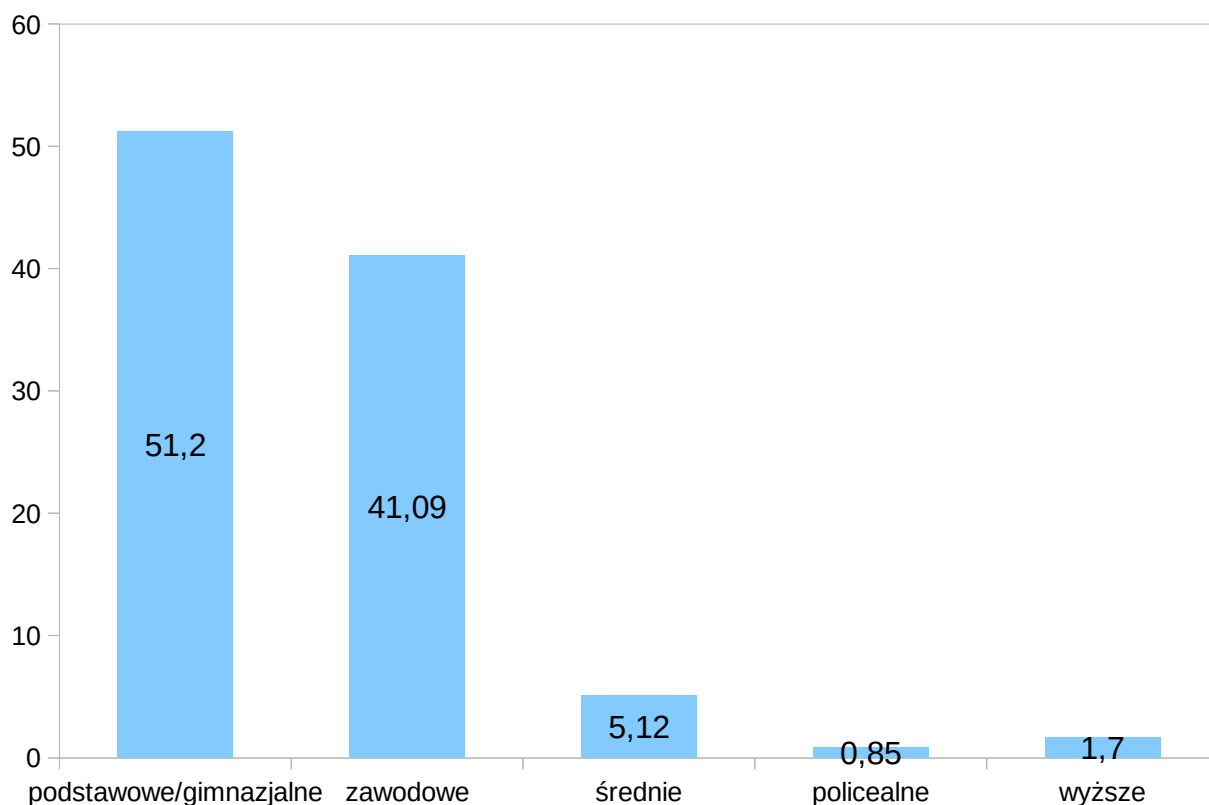
Wykres 1. Wiek dorosłych członków rodziny (dane w procentach)



ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu 18-25, 26-35, 36-45, powyżej 46

Poziom wykształcenia wspieranych rodziców jest najczęściej niski. Ponad połowa (51,20%) ukończyła jedynie szkołę podstawową i gimnazjum, zgodnie z koniecznością zrealizowania obowiązku szkolnego. Rzadziej rodzic uzyskał kwalifikacje na poziomie szkoły zawodowej (41,9%). Najrzadziej klienci legitymowali się wykształceniem średnim (5,1%), wyższym (1,7%) oraz policealnym (0,85%).

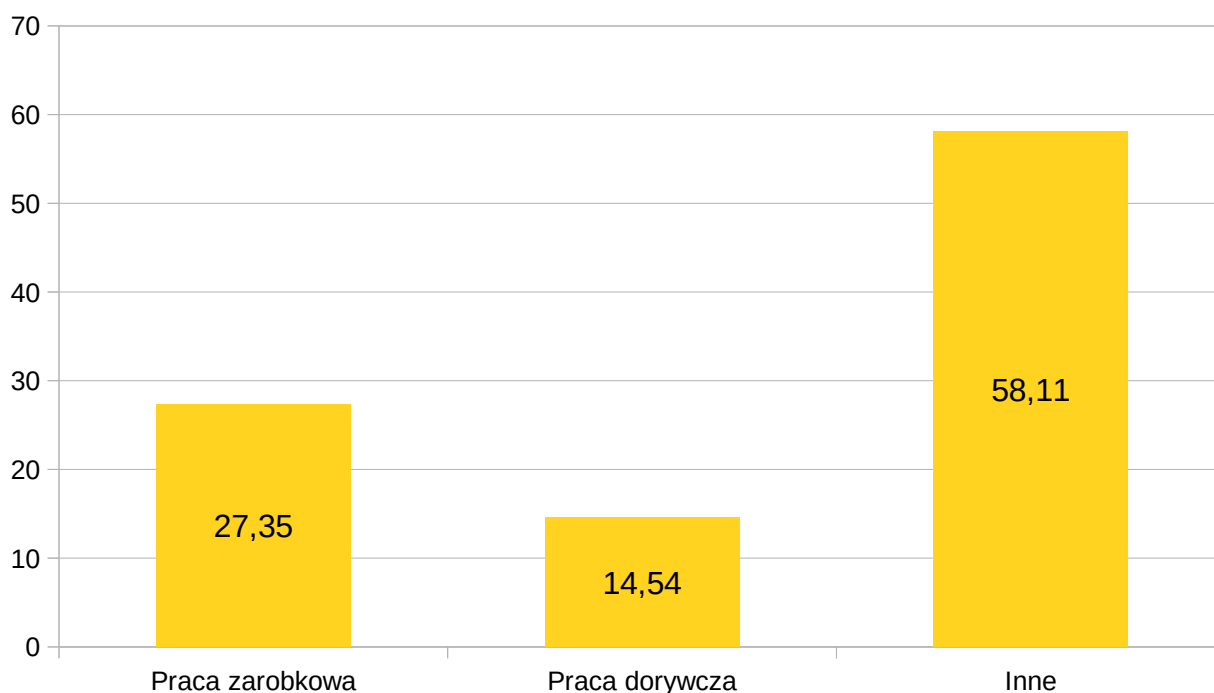
Wykres 2. Poziom wykształcenia osób dorosłych (dane w procentach)



ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu Poziom wykształcenia

Źródłem utrzymania rodzin objętych pomocą asystenta rodziny są zdecydowanie te niezarobkowe, co stanowi 58,11%. Mowa tutaj o: świadczeniach pozyskiwanych z Biura Świadczeń Rodzinnych, pomocy finansowej z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, takich jak: zasiłek stały, okresowy. Świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych: renta chorobowa, zasiłek rehabilitacyjny, renta socjalna, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy, świadczenie wychowawcze, świadczenie rodzicielskie, świadczenie w ramach programu „Dobry Start”. Na podstawie uzyskanych danych od osób objętych wsparciem asystenta rodziny, rodzice rzadziej uzyskiwali dochód z pracy zawodowej (27,35%) i dorywczej (14,54%).

Wykres 3. Źródła utrzymania podopiecznych (dane w procentach)



ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny może pracować maksymalnie na rzecz 15 rodzin. Liczba środowisk uzależniona jest od stopnia trudności i problemów w rodzinie.

TABELA 3: Zestawienie rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2022-2024.

ROK	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba asystentów rodziny
2022	131	288	8
2023	117	260	8
I półrocze 2024	102	239	7

ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Ilość rodzin, które potrzebują wsparcia asystenta rodziny utrzymują się na stałym poziomie. Wynika to z długofalowości pracy oraz wpływających na bieżąco wniosków o przydzielenie asystenta rodziny. Dane z tabeli nr 3, świadczą o tym, że liczba dzieci w rodzinach objętych asystenturą jest bardzo wysoka, co generuje wiele problemów natury wychowawczej. Niskie kompetencje opiekuńczo – wychowawcze były również jednym z głównych powodów zgłaszania się rodzin o wsparcie i przydzielenie asystenta rodziny. Warto również zaznaczyć, że w ostatnich latach zwiększyła się liczba rodzin, które zostały objęte współpracą ze względu na nakaz Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Kaliszu. Świadczy to o tym, że zawód asystenta rodziny jest jedną z form wskazywaną przez instytucję sądową w celu poprawy funkcjonowania rodziny.

Tabela 4: Liczba rodzina współpracujących z asystentem z nakazu sądowego

Rok	2022	2023	I półrocze 2024
Liczba rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem z nakazu sądowego	13	14	10

TABELA 5: Wiek dzieci z rodzin objętych asystenturą rodziny w latach 2022 – 2024 r.

ROK	0 – 6 r. ż.	7 – 15 r. ż.	16 < r. ż.
2022	110	149	29
2023	99	148	13
I półrocze 2024	85	132	22

ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Z danych zawartych w Tabeli 4 dotyczących wieku dzieci z rodzin objętych asystenturą rodziny wynika, że największa liczba dzieci, z którymi współpracują asystenci rodziny to dzieci w przedziale wiekowym: 7-15. W 2022 roku stanowiło to 57,40%.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Ta grupa wiekowa to dzieci z koniecznością realizowania obowiązku szkolnego, w związku z czym asystent rodziny w swojej pracy podejmuje w szczególności działania związane z polepszeniem ich sytuacji szkolnej.

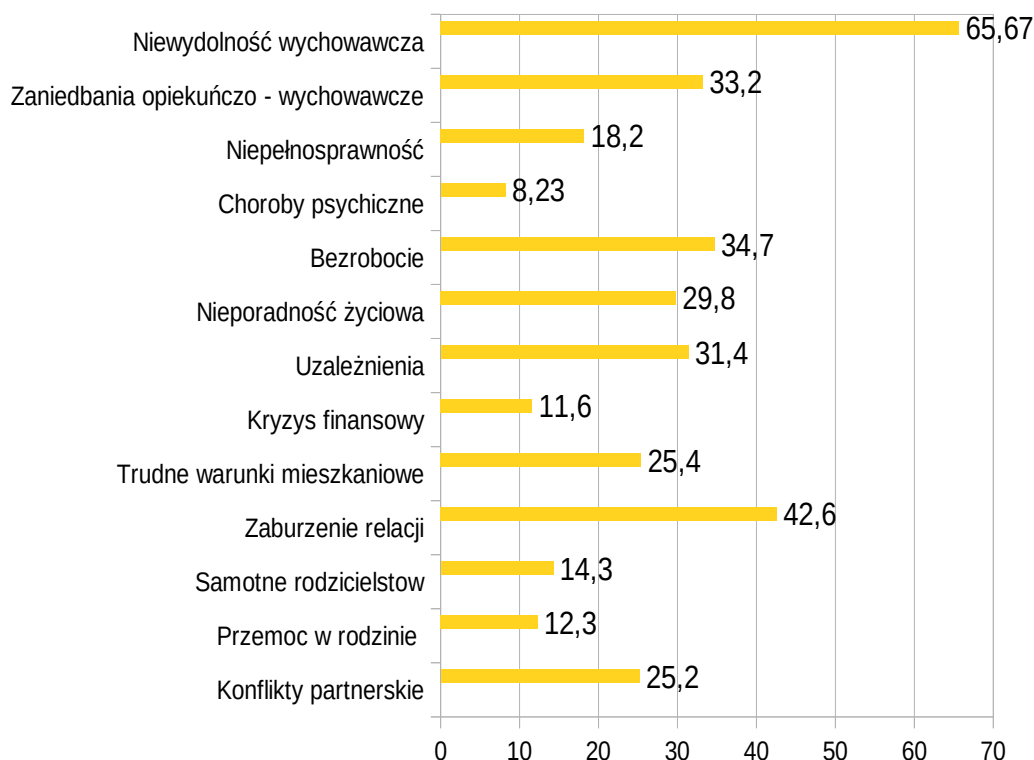
TABELA 6: Rodziny objęte pomocą MOPS w Kaliszu w roku 2023 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie.

Rodziny z dziećmi								
Rok	Ogółem dzieci w rodzinie	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci
2023	260	26	32	19	14	5	3	2

ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

W 2023 roku asystenci rodziny współpracowali z 117 środowiskami. Większość (36,75%) to rodziny wielodzietne. W następnej kolejności klasyfikują się środowiska z dwójką dzieci (27,35%). Asystenci rodziny w ramach swoich obowiązków pracowali również z 10 środowiskami, w których nie było dzieci, a rodzice podejmowali działania w kierunku ich odzyskania z pieczy zastępczej lub współpracowali z asystentem rodziny w ramach Ustawy „Za życiem”.

Wykres 5. Główne problemy występujące w rodzinach objętych asystenturą rodzinną



ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Jak wynika z wykresu nr 5, głównymi problemami z jakimi borykają się rodziny, objęte asystenturą są: niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, zaburzenia relacji w rodzinie, bezrobocie i zaniedbania opiekuńczo – wychowawcze. Podejmowana współpraca z rodziną polegała między innymi na przeprowadzaniu rozmów na temat wychowywania dzieci, monitorowaniu postępów w nauce dzieci i zwiększaniu zaangażowania rodziców w ich sytuację szkolną. Asystenci starali się wskazywać pozytywne wzorce spędzania czasu wolnego z dziećmi, uświadamiali popełniane błędy wychowawcze, zachęcali rodziny do samodzielnej realizacji zadań, wzmacniali budowanie prawidłowych relacji w rodzinie. W wielu przypadkach stosowali trening czystości, uczyli gospodarowania budżetem domowym, apelowali o kontrolę stanu zdrowia dzieci. Asystenci motywowali również rodziny do podejmowania terapii odwykowej, utrzymywania abstynencji, korzystania ze wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

III. ASYSTENT RODZINY

Zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „rodzinnie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt (prezydent) zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny,

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu zatrudnionych jest 7 asystentów rodziny. Wszyscy asystenci rodziny posiadają wyższe wykształcenie o kierunku pedagogicznym, wiedzę oraz odpowiednie predyspozycje do zajmowania opisywanego stanowiska. Są to osoby, które nie były i nie są pozbawione władzy rodzicielskiej, niekarane oraz na których nie ciąży obowiązek alimentacyjny. Asystenci rodziny uczestniczą w wielu szkoleniach, celem podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. Wykazują duże zaangażowanie i determinację we wspieraniu rodzin, w rozwiązywaniu ich problemów. Asystenci rodzin cały czas starają się podnosić swoje kompetencje zawodowe oraz wiedzę na temat pomocy rodzicom w różnych aspektach funkcjonowania rodziny. W 2024r. asystenci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w następujących szkoleniach: „Rewolucje w orzeczeniach o niepełnosprawności” „Szkolenie z Niebieskiej Karty”, „Asystent w procedurze Niebieskiej Karty”, „Jak skutecznie pracować z osobami

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

uzależnionymi i ich rodzinami” „Smart-fon nie zastąpi rodziców, a socjal media kolegów”, „MOC pluszowego misia”, „Współpraca instytucji wspierania rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do holistycznego rozwiązywania problemów dzieci i ich rodzin”. Kilkuletnie doświadczenie zawodowe sprawiło, że zawód asystenta rodziny stał się bardziej rozpoznawalny i zyskał duże uznanie w społeczeństwie. Dzięki temu rodziny w kryzysie coraz częściej samodzielnie występują z wnioskiem o przydział asystenta. Rodzinie przydziela się asystenta rodziny na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego, podkreślając jednak, że rodzina zawsze musi wyrazić zgodę na współpracę z asystentem. Tak więc, asystent pracuje z rodziną na zasadzie dobrowolności. Zadaniem asystenta jest towarzyszenie rodzinie w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich własnych zasobów. Asystenci rodziny podejmują działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystent rodziny podejmuje działania z rodziną współpracując z pracownikiem socjalnym, kuratorem społecznym, zawodowym, a także organizacjami pozarządowymi.

W ramach wykonywanych działań asystenci rodzin współpracują z wieloma instytucjami: szkołami, przedszkolami, Sądami, Policją, BŚR oraz Zespołem Interdyscyplinarnym. W ramach wsparcia rodzin asystenci kontaktują się także z Opiniodawczym Zespołem Specjalistów Sądowych, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ZUS, Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną oraz innymi poradniami specjalistycznymi. Asystenci uczestniczą w Zespołach Oceny Sytuacji Dziecka odbywających się w MOPS i grupach roboczych prowadzonych w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Praca asystenta opiera się na wielozadaniowości. Asystent wspiera rodzinę w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych oraz motywuje do aktywizacji w życiu społecznym. Asystenci w swoich działaniach dążą do usamodzielnienia rodziny, uniknięcia umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej poprzez wspieranie, właściwą socjalizację oraz edukację. Sytuacja wielu rodzin jest wynikiem kilkuletnich, a nawet kilkunastoletnich zaniedbań, czy też zaniechań, często zachowań przekazywanych pokoleniowo. Do warunków koniecznych asystentury należy nawiązanie relacji z rodziną,

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

długofalowość pracy, dostosowanie stylu komunikacji i metod działania do faz procesu zmiany. Do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W latach 2022 – 2024 udało się pozytywnie zakończyć współpracę z dwudziestoma czterema rodzinami. Rodziny te zostały usamodzielnione i monitorowane przez sześć miesięcy od zakończenia współpracy.

Tabela nr 7: Rodziny usamodzielnione, które zakończyły współpracę z pozytywnym wynikiem współpracę z asystentem w latach 2022 – 2024

Rok	2022	2023	I półrocze 2024
Liczba rodzin	17	4	3

Zródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Warto nadmienić, iż na proces usamodzielnienia rodzin najczęściej składa się poprawa kompetencji opiekuńczo wychowawczych oraz wyjście z nałogu. Jednocześnie zauważyć należy, że niskie kompetencje opiekuńczo – wychowawcze są jednym z podstawowych problemów zgłaszania się rodzin w celu nawiązania współpracy z asystentem rodziny. Poniższa tabela obrazuje, iż liczba środowisk korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 8: Wykaz środowisk korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Rok	2022	2023	I półrocze 2024
Liczba środowisk korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	434	419	269

3.1. ZADANIA ASYSTENTA RODZINY ZGODNIE Z USTAWĄ O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Każda rodzina objęta pomocą asystenta ma inne potrzeby, cele, zasoby i deficyty. Do każdej z nich należy podchodzić indywidualnie. Dzięki temu możliwe jest ustalenie skutecznego planu działania z rodziną. W trakcie współpracy dochodzi do ewaluacji tego planu. Asystent wspólnie z rodziną modyfikuje założenia i cele wedle pojawiających się nowych potrzeb i problemów.

Do szczegółowych zadań asystenta rodziny należy:

- 1) wspieranie w codziennej organizacji dnia rodziny, znajdowania alternatywnych sposobów spędzania wspólnego czasu rodziny,
- 2) instruowanie i udzielanie wskazówek, jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe,
- 3) pomoc w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,
- 4) doradzanie jak zarządzać budżetem domowym,
- 5) udzielanie informacji jak pracują i działają urzędy i placówki wsparcia na rzecz dziecka,
- 6) wyjaśnianie jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe,
- 7) wspieranie w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji,
- 8) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) interweniowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia dziecka, pomoc rodzinie w osiągnięciu celów możliwych do zrealizowania przez rodzinę.

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno– socjalnym, opiekuńczo wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy rodziny, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służy realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Asystent rodziny pracuje

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

z rodzinami, w których sytuacja małoletniego dziecka wymaga wsparcia z zewnątrz. Efektem powinno być odzyskanie kontroli przez osoby przyjmujące pomoc nad ich własnym życiem. Pozwoli im to na uzyskanie samodzielności oraz wypełnianie ról rodzicielskich, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Proces ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania.

Asystenci rodziny w ramach swojej pracy prowadzą cykle warsztatów na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu dla rodzin, z którymi współpracują. Dzięki nim środowiska objęte asystenturą mogą dodatkowo zaznajomić się i poprawić swoje umiejętności z różnych dziedzin życia.

TABELA 9: Wykaz warsztatów prowadzonych przez asystentów rodziny w latach: 2022-2024 dla rodzin objętych asystenturą.

Nazwa warsztatu	Cel	Efekt
Czas dla dziecka	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie różnych gier i zabaw dla dzieci - rozwijanie zainteresowań - zastąpienie urządzeń medialnych inną formą spędzania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie do wspólnego, kreatywnego spędzania czasu z dziećmi - rozwijanie wyobraźni dziecka - wspólne spędzanie czasu
Kary i nagrody w wychowaniu	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętne stosowanie kar i nagród wobec dzieci - kształtowanie odpowiednich zachowań dzieci - umiejętne stawianie granic dzieciom 	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie konsekwencji złego zachowania i gratyfikacja dobrego - nabycie świadomości, kiedy należy zastosować karę lub nagrodę wobec dziecka - uzyskanie pożądanych zachowań dzieci
Telewizja i media, związane z tym zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie jak bezpiecznie korzystać z internetu - ograniczenie czasu przed monitorem i telefonem - ustalenie zasad właściwego korzystania z komputera i telewizji 	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętne rozpoznawanie zagrożeń w social-mediach - poprawa kontaktów społecznych i stanu zdrowia - poprawa bezpieczeństwa dzieci i zminimalizowanie negatywnego wpływu mediów

ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Głównymi problemami, z jakimi spotyka się asystent w środowisku rodzin objętych współpracą są: niepełnosprawność, ubóstwo, uzależnienia od alkoholu, środków psychoaktywnych, powielanie negatywnych wzorców zachowania, brak kompetencji wychowawczych, przemoc w rodzinie oraz różnego typu choroby (w tym choroby psychiczne), z czego wynika: brak nawyków dotyczących higieny osobistej, trudna sytuacja finansowa, niedbałość o estetykę zamieszkałych lokali, a także niezaradność życiowa. Asystent rodziny podejmuje działania, które zmierzają do uświadomienia i zażegnania problemów w rodzinie oraz dążenia do przejęcia przez rodziny kontroli nad własnym życiem, tak aby środowisko rodzinne sprzyjało właściwemu rozwojowi dzieci. Dzięki temu możliwe będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowej stabilizacji życiowej.

TABELA 10: Działania poprawiające sytuację rodzin objętych asystenturą w latach: 2022 - 2024.

Działania	2022	2023	I półrocze 2024
Samodzielne załatwianie spraw w urzędach	24	39	37
Podjęcie terapii uzależnień	10	17	9
Poprawa sytuacji mieszkaniowej poprzez:			
- pozyskanie innego lokalu mieszkalnego	7	11	4
- zawarcie ugody z MZBM Kalisz	3	4	2
- remont lokalu	8	6	2
Utrzymanie abstynencji	17	19	18
Zapisanie dzieci do przedszkola	19	19	17

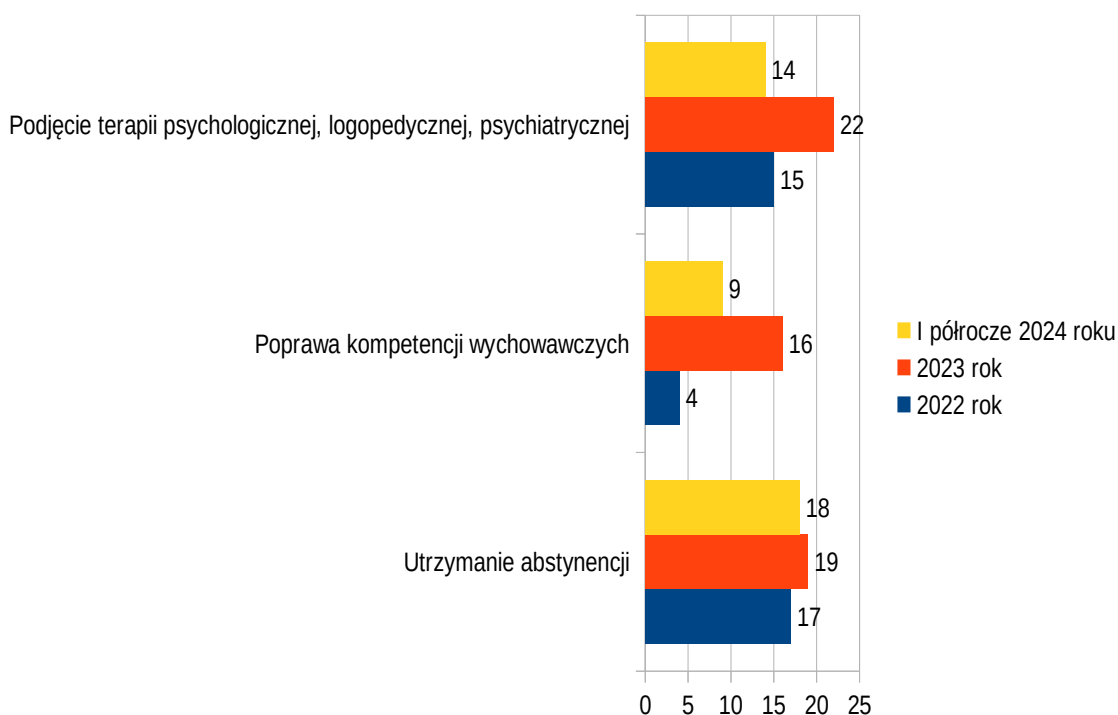
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Podjęcie terapii psychologicznej, logopedycznej, psychiatrycznej	15	22	14
Zwiększenie dbałości o zdrowie	38	48	21
Uregulowanie sytuacji życiowej	7	37	14
Podjęcie stałej pracy zarobkowej	17	25	10
Poprawa kompetencji wychowawczych	4	16	9
Zapisanie dzieci do świetlicy socjoterapeutycznej	2	8	3
Pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych	0	3	0
Umieszczenie w stacjonarnych ośrodkach terapeutycznych leczenia uzależnień	1	3	3
Poprawa relacji wśród dorosłych	5	16	12
Otrzymanie orzeczenia o niepełnosprawności	9	7	9
Poprawa sytuacji szkolnej dzieci poprzez: - zapisanie na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne	20	20	17

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

- indywidualne nauczanie - poprawa kontaktów ze szkołą			
Poprawa kontaktów rodziców ze szkołą dzieci	4	32	15
Zarejestrowanie w PUP	10	18	0
Diagnoza w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej	21	22	12
Zabezpieczenie miejsca pobytu matki z dziećmi	0	3	0
Uzyskanie usług SUO	1	2	2

ZRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu



Wykres 6. Sfery działań, w których nastąpił wzrost. (dane podane w liczbach rodzin) 2022 - 2024

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

Wiele działań podejmowanych przez asystentów rodziny jest działaniami długofalowymi. Z większością rodzin współpracuje się przez 2-3 lata. Efekty pracy widoczne są często dopiero po dłuższym czasie.

W tabeli 10 przedstawione są działania poprawiające sytuację rodzin objętych asystenturą w latach 2022-2024. Do tego rodzaju działań należą: samodzielne załatwianie spraw urzędowych, utrzymanie abstynencji, zwiększenie dbałości o zdrowie, uregulowanie prawne sytuacji życiowej, podjęcie stałej pracy zarobkowej, poprawa kompetencji wychowawczych, czy poprawa relacji wśród dorosłych członków rodzin.

W latach 2022-2024 nastąpił wzrost liczby rodzin decydujących się podjąć terapię psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną, rodzin w których nastąpiła poprawa kompetencji wychowawczych oraz osób utrzymujących abstynencję. Na podobnym poziomie utrzymuje się zapisanie dzieci do przedszkola, diagnozowanie w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej. Ze względu na potrzeby wynikające z różnego rodzaju zaburzeń u członków rodzin współpracujących z asystentem wzrosła liczba osób, które zdecydowały się podjąć terapię leczenia uzależnień. Na przestrzeni wskazanych lat, w większości przypadków, zauważalny jest wzrost pozytywnych efektów podejmowanych działań przez asystentów.

3.2. WSPARCIE KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Zgodnie z Ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” każda kobieta w ciąży i jej rodzina oraz rodziny, w których przyszło na świat ciężko chore dziecko, mogą ubiegać się o wsparcie w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta przydzielone jest na wniosek rodziny złożony do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. W związku z powyższym obszar działań asystenta rodziny obejmuje również wsparcie – poradnictwo kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. Na mocy tej ustawy asystent obejmuje wsparciem nie tylko, jak dotąd, rodziny z dziećmi, ale również rodziców dziecka w fazie prenatalnej i po urodzeniu niepełnosprawnego dziecka. Koordynacja wsparcia asystenta rodziny dotyczy: dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę, pomocy w przezwyciężaniu trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, dostępu do pomocy prawnej, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. W zakresie tej ustawy podjęto współpracę z: Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym, Przychodniami lekarskimi, Fundacją „Pro-Familia”, Biurem Świadczeń Rodzinnych, położnymi i ginekologami oraz psychologami.

TABELA 11: Liczba rodzin, którym asystenci udzielili wsparcia zgodnie z Ustawą „ Za życiem”. 2022 – 2024

	2022	2023	I półrocze 2024
Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w ramach ustawy „Za życiem”	10	13	7
W tym liczba kobiet w ciąży zagrożonej	0	0	0

IV. WYDATKI MIASTA KALISZA NA WSPÓLFINANSOWANIE KOSZTÓW UTRZYMANIA DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka wynoszą:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo– wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo– terapeutyczne, interwencyjne ośrodki pre-adopcyjne. Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

TABELA 12: Koszty jakie ponosi miasto na współfinansowanie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

	2022	2023	I półrocze 2024
Rodzinna piecza zastępcza	1.287.314,78 zł	1.607.880,29 zł	909.554 zł
Pieczka instytucjonalna	1.503.295,35 zł	1.680.146,93 zł	938.371 zł

ŹRÓDŁO: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

W układzie budżetu Miasta Kalisza w/w wydatki miasta są równocześnie dochodami powiatu. Koszty związane z finansowaniem systemu pieczy zastępczej z roku na rok są coraz wyższe. Wynika to zarówno ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i wzrostu świadczeń pieniężnych na pieczę zastępczą, ale również z faktu, że dzieci często przebywają w pieczy zastępczej dłużej niż 3 lata.

V. RODZINA WSPIERAJĄCA

„Art. 29. 1. W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

2. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

1. Opiece i wychowaniu dziecka
2. Prowadzeniu gospodarstwa domowego;
3. Kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Art. 30. 1. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

2. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt (prezydent) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Art. 31. 1. Z rodziną wspierającą wójt (prezydent) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2.

2. Wójt (prezydent) może upoważnić kierownika ośrodka pomocy społecznej do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów, o których mowa w ust. 1.”³

W dalszym ciągu, nie ma osób chętnych do sprawowania funkcji rodziny wspierającej, a środowiska objęte wsparciem asystenta rodziny nie potrafią wskazać rodziny z najbliższego otoczenia, które mogłyby ją pełnić. Rodziny wspierające potrzebują finansowania oraz specjalistycznego szkolenia. Należy podkreślić, że forma tej pomocy jest bardzo rzadko stosowana na terenie całego kraju. ³Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r. poz. 998 ze zm.)

VI. ANALIZA SWOT

W związku z opracowaniem Programu Wspierania Rodziny w Mieście Kalisz na lata 2025 – 2027 dokonano analizy SWOT.

MOCNE	SŁABE
<ul style="list-style-type: none"> - Obowiązujące akty prawne i programy oraz strategie, - Dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, - Partnerstwo samorządu z organizacjami pozarządowymi - Współpraca instytucji działających na rzecz rodziny - Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Oferta wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i osób przeżywających problemy, - Wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji pracujących na rzecz rodziny, - Ustawiczne kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz rodziny i osób, - Pozalekcyjna działalność szkół podstawowych oraz świetlic socjoterapeutycznych, - Działalność Klubu Integracji Społecznej - Aktywność lokalna grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> - Duża liczba rodzin dysfunkcyjnych, - Bezradność, roszczeniowość, słaba motywacja oraz niechęć do zmian jako postawy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - Niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, - Problem uzależnień od środków psychoaktywnych - Niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje społeczne, - Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyciężaniu sytuacji kryzysowych, - Niedostatecznie zaspokajane potrzeby lokalowe mieszkańców - Brak rodzin wspierających, - Mała dostępność specjalistów z zakresu psychologii i psychiatrii dziecięcej - Silne uzależnienie od urządzeń medialnych

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

<p>(grupy osiedlowe, grupy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja zawodowa i społeczna (organizacja programów dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym), - Wzrost liczby ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kaliszu, - Dobre zaplecze edukacyjne i sportowe na terenie Miasta Kalisz, - Dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom na terenie całego miasta, - Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, - Występująca sieć rodzin zastępczych i Rodzinnych Domów Dziecka, - Wspieranie rodzin przez asystenta rodziny, - Pomoc w formie asystenta osoby niepełnosprawnej oraz opieki wychowawczej - Kaliska Karta Mieszkańca oraz Rodzina 3+ - Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne - Mieszkanie treningowe - Dostępność Konsultanta ds. Przemocy w Rodzinie 	<p>i internetu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak Pogotowia Opiekuńczo – Wychowawczego - Brak rodzin zastępczych
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie polityki prorodzinnej, - Podwyższenie jakości życia 	<ul style="list-style-type: none"> - Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

<ul style="list-style-type: none"> - Wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, - Możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów, - Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych, wychowanków placówek w procesie usamodzielnienia, - Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, - Udział rodzin w działających na terenie miasta grupach wsparcia oraz innych działaniach integrujących w środowiskach lokalnych, - Wzrost świadomości społeczeństwa na temat problemu niepełnosprawności, - Wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny. 	<p>międzypokoleniowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Występowanie zjawisk patologicznych, takich jak agresja, przemoc w rodzinie, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających, - Występowanie zjawiska pokoleniowego dziedziczenia wyuczonej bezradności, - Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje, - Brak chętnych na pełnienie funkcji rodziny wspierającej oraz rodzin zastępczych - Cedowanie coraz większej liczby zadań na samorządy bez zabezpieczenia odpowiedniego finansowania kosztów ich realizacji. - Skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja, - Utrudnione leczenie psychiatryczne dzieci ze względu na brak miejsc w szpitalach
--	---

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie asystentów rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń. Cieszy fakt, że dominują mocne strony jakie posiada Miasto Kalisz i istnieje realna perspektywa by eliminować słabe strony i zagrożenia. Założyć jednak należy, że zawsze w pracy z ludźmi będą istniały różnego rodzaju problemy

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

i patologię. Sprawnie działająca asystentura rodziny może przeciwdziałać marginalizacji społeczeństwa. Korzystając z szans, doskonaląc metody działania, kształtując odpowiednią politykę społeczną można wiele zmienić. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wspieranie kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem”.

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wspieranie rodzin w przywracaniu im zdolności do pełnienia ich zadań.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
3. Profilaktyka prozdrowotna.
4. Praca zespołowa na rzecz rodziny.
5. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin w ramach ustawy „Za życiem”.

TABELA 14: Cele, zadania oraz sposób realizacji Programu Wspierania Rodziny w mieście Kaliszu na lata 2025-2027.

Lp.	Cel	Zadanie	Sposób realizacji
1.	WSPIERANIE RODZIN W PRZYWRACANIU IM ZDOLNOŚCI DO PEŁNIENIA ICH ZADAŃ	-Działania poprawiające funkcjonowania rodziny -Nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnymi zachowaniami dziecka -Organizowanie warsztatów dla rodziców z zakresu poprawy kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - Stworzenie grup wsparcia z wykorzystaniem metody	-Wspieranie rodziny poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny -Udział w warsztatach organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu - Czynny udział w grupach wsparcia prowadzonych

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

		<p>Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach prowadzonych przez przeszkolonych w tym zakresie asystentów rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egzekwowanie obowiązku szkolnego - Aktywizacja dzieci w zakresie dodatkowych zajęć edukacyjnych - Poprawa i monitorowanie stanu zdrowia, a także sytuacji prawnej - Aktywizacja zawodowa 	<p>przez Dział Asysty Rodzinnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie i motywowanie rodziców do większego zaangażowania w sytuację szkolną dzieci - Uczestnictwo dziecka w zajęciach dydaktycznych w placówkach oświatowych oraz świetlicach socjoterapeutycznych - Pomoc specjalistów m.in.: psychologów, psychiatrów, terapeutów, radców prawnych - Motywowanie klientów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i podejmowania stałego źródła zarobkowania
2.	ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB BYTOWYCH RODZIN	<ul style="list-style-type: none"> - Zdobyć stałą pracę zarobkową - Nabycie świadczeń przysługujących rodzinie - Racjonalne gospodarowanie budżetem domowym - Poprawa warunków mieszkaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Udostępnienie ofert pracy - Pomoc w skompletowaniu i wypełnieniu odpowiedniej dokumentacji - Niwelowanie zobowiązań ciężących na rodzinie poprzez organizację warsztatów z zakresu treningu budżetowego - Zamiana lokalu mieszkalnego, większa dbałość o estetykę lokalu - Wskazanie odpowiedniej instytucji pomocowej - Pokazanie właściwego

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE KALISZU NA LATA 2025 – 2027

			zagospodarowanie przestrzeni mieszkalnej - Instrukowanie i motywowanie do dbałości o lokal mieszkalny
3.	PROFILAKTYKA PROZDROWOTNA	<ul style="list-style-type: none"> - Objęcie pomocą terapeutyczną i specjalistyczną - Nabycie umiejętności dbania o zdrowie i higienę osobistą - Poprawa estetyki i wyglądu - Wdrożenie profilaktyki prozdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Podjęcie leczenia / terapii - Utrzymanie stałej współpracy ze specjalistami i terapeutami - Monitorowanie stanu zdrowia, a także instruowanie zachowań sprzyjających dbałości o higienę osobistą - Wskazanie odpowiednich instytucji oraz pomoc w dopełnieniu formalności
4.	PODEJŚCIE INTERDYSCYPLINARNE W PRACY NA RZECZ RODZIN	<ul style="list-style-type: none"> - Wzbudzenie i podtrzymanie motywacji rodzin do ich prawidłowego funkcjonowania - Współpraca asystenta rodziny z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny - Utrzymywanie kontaktu z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej i dążenie do jego powrotu do rodziny biologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie ze strony specjalistów i instytucji
5.	USTAWA „ZA ŻYCIEM”	<ul style="list-style-type: none"> - Poradnictwo w zakresie Ustawy „Za Życiem” - Pomoc w przezwyciężaniu trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka - Wsparcie psychologiczne - Dostęp do pomocy prawnej - Dostęp do rehabilitacji społecznej i zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> - Wskazanie instytucji oraz pomoc w dopełnieniu formalności

		oraz świadczeń opieki zdrowotnej - Uzyskanie świadczenia finansowego	
--	--	---	--

IX. ADRESACI PROGRAMU

Program wspierania rodziny na lata 2025 - 2027 kierowany jest do rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, rodzin dysfunkcyjnych, z problemami przemocy, niezaradnymi życiowo, z uzależnieniami, zagrożonymi wykluczeniem społecznym oraz wspieranie kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem”.

X. REALIZATOR PROGRAMU

Głównym realizatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu, którego zadaniem statutowym jest realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

XII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

1. Wzmocnienie roli opiekuńczej rodziny.
2. Poprawa społecznego funkcjonowania rodziny.
3. Wzrost kompetencji opiekuńczo – wychowawczych.
4. Podniesienie świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny.
5. Koordynowanie działań w obszarze realizacji zadań wynikających ze wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
6. Zapobieganie dezintegracji rodzin i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
7. Zacieśnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny w obszarze realizacji zadań wynikających ze wspierania rodziny.
8. Dalsza profesjonalizacja asystentów rodziny.

XIII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie Programu wspierania rodziny w mieście Kaliszu na lata 2025 – 2027 odbywać się będzie w ramach budżetu miasta, znajdującego się w planie finansowym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Zewnętrzne środki finansowe pozyskiwane będą w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

XIV. MONITOROWANIE PROGRAMU

Realizatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu. Monitorowanie programu wspierania rodziny w mieście Kalisz na lata 2025 – 2027 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji działań ujętych w programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Miejskiej Kalisza w corocznym sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych gminy w zakresie wspierania rodziny.

Uzasadnienie

Stosownie do treści art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U z 2024 r., poz. 177 ze zm.), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny przyjęty był na lata 2022-2024. W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały jest konieczne i uzasadnione.

w z. Prezydenta Miasta Kalisza
/.../
Grzegorz Kulawinek
Wiceprezydent Miasta Kalisza